

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного
університету
імені Івана Франка

_____ 20__ р.

Протокол № _____

юридичний факультет

ПРОГРАМА
фахового вступного випробовування
для здобуття освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліст, магістр

з навчальної дисципліни
«Загальна теорія права і держави»

Затверджено
на засіданні Вченої ради юридичного факультету
(протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.)

Голова Вченої ради _____ проф. В.М. Бурдін

Тема 1. Поняття, сутність та призначення держави

1. Загальне поняття та ознаки держави. Її сутність та призначення.
2. Основні теорії походження держави.
3. Поняття типу держави. Типологізація держав.
4. Взаємодія держави з іншими суб'єктами політичної системи суспільства.
5. Поняття та види функцій держави, форми та методи їх здійснення.

Тема 2. Форма держави

1. Поняття та елементи форми держави.
2. Форма державного правління: поняття, ознаки, види.
3. Поняття та види державного устрою. Унітарні та федеративні держави: поняття та ознаки.
4. Поняття та види державного режиму. Поняття та ознаки демократичного та тоталітарного режимів.
5. Об'єднання держав. Конфедерація: поняття та ознаки. Міждержавне об'єднання: поняття та ознаки.

Тема 3. Механізм держави

1. Механізм держави: поняття, призначення, склад.
2. Поняття, ознаки, елементи апарату держави.
3. Принципи організації та діяльності апарату держави. Роль принципу розподілу влад в організації апарату сучасних держав.
4. Поняття, ознаки органу держави. Класифікація органів держави.
5. Поняття та види державних службовців.

Тема 4. Поняття та сутність сучасних держав

1. Основні сучасні концепції держави.
2. Становлення та розвиток концепції правової держави. Поняття та ознаки правової держави.
3. Громадянське суспільство як необхідна умова функціонування правової держави, його поняття та основні ознаки.
4. Поняття, ознаки та принципи соціальної держави.
5. Сутність та різновиди сучасних держав.
6. Поняття, ознаки, функції сучасних демократичних та недемократичних (авторитарних) держав.

Тема 5. Основні сучасні концепції права

1. Праворозуміння: основні сучасні підходи.
2. Юридичний позитивізм: основні засади.
3. Природничо-правовий підхід. Теорія прав та свобод людини.
4. Соціологічне праворозуміння.
5. Інтегративна юриспруденція.

Тема 6. Позитивне право: загальнотеоретична характеристика

1. Поняття та компоненти, з яких складається позитивне право.
2. Об'єктивне право: поняття, ознаки, сутність, призначення.
3. Поняття та види функцій права.
4. Принципи права: поняття, ознаки, види.
5. Сучасні загальноцивілізаційні принципи права.

6. Основні принципи сучасного права України.

Тема 7. Правовий статус особи: теоретичні основи

1. Правовий статус особи: поняття, види.
2. Суб'єктивне право та юридичний обов'язок: поняття та види.
3. Механізм впровадження прав та свобод людини у сучасну національну юридичну практику. Юридичні гарантії прав та свобод особи: поняття, види.
4. Тенденції розвитку правового статусу особи. Проблеми реалізації правового статусу в Україні.
5. Правосвідомість як властивість правосуб'єктної особи. Поняття та елементи правосвідомості.
6. Правова культура особи: поняття, елементи, способи формування.

Тема 8. Система об'єктивного права

1. Система права: поняття, ознаки, структура.
2. Норма права: поняття, ознаки, елементи, види, співвідношення з іншими соціальними нормами.
3. Поняття інституту права, їх види.
4. Поняття та види галузей права. Предмет та метод правового регулювання як критерії їх утворення.
5. Поняття та ознаки публічного та приватного права. Критерії їх утворення.
6. Особливості системи національного та міжнародного права.
7. Сучасна система права України: стан та перспективи розвитку.

Тема 9. Правотворчість. Зовнішні форми (джерела) права

1. Правотворчість: поняття, ознаки, види, стадії, принципи. Поняття та стадії законотворчості.
2. Зовнішня форма (джерело) права: поняття, ознаки.
3. Юридична природа основних джерел права.
4. Система джерел права: поняття, ознаки, елементи, структура.
5. Поняття, структура нормативно-правового припису, його види та співвідношення із нормою права та статтею джерела права. Форми викладу норм права у відповідних джерелах права.
6. Система джерел права України.

Тема 10. Система нормативно-правових актів та їх систематизація

1. Система нормативно-правових актів: поняття, елементи, ознаки.
2. Закон: поняття, ознаки, види.
3. Система законодавства: поняття, структура.
4. Підзаконні нормативно-правові акти: поняття, ознаки, види. Підзаконні акти України.
5. Чинність нормативно-правових актів у часі, просторі та щодо кола осіб.
6. Поняття, значення та способи систематизації нормативно-правових актів.
7. Проблеми та тенденції розвитку системи нормативно-правових актів України.

Тема 11. Правові відносини

1. Поняття, ознаки, структура правовідносин, їх різновиди.
2. Суб'єкти та об'єкти правовідносин: поняття, види.
3. Зміст правовідносин: суб'єктивне право та юридичний обов'язок.
4. Взаємозв'язок суб'єктивного права та юридичних обов'язків.
5. Поняття, види та значення юридичних фактів.
6. Особливості галузевих правовідносин.

Тема 12. Реалізація та застосування права

1. Поняття, ознаки, форми та стадії реалізації нормативно-правових приписів.
2. Передумови, поняття та основні ознаки застосування нормативно-правових приписів.
3. Основні стадії застосування нормативно-правових приписів. Основні вимоги правильного застосування нормативно-правових приписів.
4. Акти застосування права: поняття, ознаки, види. Правозастосовча техніка.
5. Конкуренція нормативно-правових приписів та способів їх попередження і подолання.
6. Нормативно-правові прогалини та способи їх попередження та подолання. Правовий вакуум та його заповнення.
7. Нормативно-правові та правозастосувальні колізії та способи їх попередження і подолання.

Тема 13. Тлумачення правових норм

1. Поняття, мета, значення та етапи тлумачення нормативно-правових приписів.
2. Обставини, що зумовлюють необхідність тлумачення нормативно-правових приписів.
3. Поняття та способи тлумачення-з'ясування нормативно-правових приписів.
4. Поняття та види тлумачення-роз'яснення нормативно-правових приписів.
5. Інтерпретаційно-правові акти: поняття, ознаки, види.
6. Особливості тлумачення нормативно-правових приписів Конституції України.
7. Особливості тлумачення нормативно-правових приписів міжнародних договорів України.

Тема 14. Правопорушення і юридична відповідальність

1. Правова поведінка: поняття, ознаки форми. Значення правомірної поведінки, її поняття, ознаки, види.
2. Протиправна поведінка. Поняття та види юридичного конфлікту.
3. Поняття, ознаки, склад правопорушення.
4. Види правопорушень, причини їх виникнення.
5. Поняття, ознаки юридичної відповідальності, підстави її застосування.
6. Мета, функції, принципи та види юридичної відповідальності.

Тема 15. Правове регулювання суспільних відносин

1. Правовий вплив: поняття та механізм. Правові засоби.
2. Поняття, призначення, предмет та сфери правового регулювання
3. Типи, способи та методи правового регулювання. Правовий режим.
4. Механізм та стадії правового регулювання. Нормативне та індивідуальне правове регулювання.
5. Поняття соціальної якості правового регулювання. Законність: поняття, принципи та гарантії. Правопорядок.
6. Економічність, ефективність, цінність та інші показники соціальної якості правового регулювання.

Тема 16. Правова система суспільства

1. Поняття, ознаки, елементи, функції правової системи суспільства.
2. Структура правової системи суспільства. Інституційна, функційна, нормативна частини правової системи.

3. Співвідношення понять «правова діяльність», «правове життя», «правова реальність», «правова система суспільства», система права», «система джерел права», «механізм правового регулювання».
4. Типологізація основних правових систем світу.
5. Сучасна правова система України: стан та перспективи розвитку.

Рекомендована література:

1. Бержель Ж.-Л. Общая теория права. – М., 2000.
2. Венгеров А.Б. Теория государства и права: учебник для юридических вузов. 3-е изд. – М.: Юриспруденция, 2000.
3. Витрук Н. В. Общая теория юридической ответственности. – М. : Норма, 2009. – 432 с.
4. Вопленко Н. Н. Реализация права: Учебное пособие. – Волгоград: Издательство Волгоградського университета, 2001 – 48 с.
5. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. – Харків: Право, 2009.
6. Кашанина Т.В. Происхождение государства и права. Современные трактовки и новые подходы. М., 1999.
7. Ковальський В. С., Козінцев І. П. Правотворчість: теоретичні та логічні засади / В. С. Ковальський, І. П. Козінцев. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – С. 13-21, 115-144, 160-169
8. Колодій А. М. Принципи права України. – К., 1998.
9. Луць Л. А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2008.
10. Луць Л.А. Сучасні правові системи світу. Навчальний посібник / Л. А. Луць. – Львів : видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003.
11. Марченко М. Н. Источники права : учеб. пособие / М. Н. Марченко. – М. : ТК Велби, Издательство Проспект, 2007. – 760 с.
12. Оль П.А. Правопонимание: от плюрализма к двуединству. – Спб., 2005.
13. Оніщенко Н.М. Правова система: проблеми теорії. – К., 2002
14. Пархоменко Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології. Монографія. – К.: Юридична думка, 2008. – 336 с.
15. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посібник. – Вид. 10-е, доповнене. – Львів: Край, 2008.
16. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009
17. Сорокин В.Д. Правовое регулирование. Предмет, метод, процесс (макроуровень). – Спб., 2003.
18. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – 2-е вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2008.
19. Черданцев А. Ф. Толкование права и договора / А. Ф. Черданцев. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 381 с.
20. Шмельова Г.Г. Конкретизация юридических норм в правовом регулировании. – Львов, 1988.